

LUNDS
UNIVERSITET

INSTITUTIONEN FÖR PSYKOLOGI

Kandidatuppsats VT11.

Implicit och explicit påverkan av attityder

En studie om intern och extern motivation att kontrollera bias för ingrupp och utgrupp

Måns Nygren

Peter Hammarberg

Handledare:

Öyvind Jörgensen

Abstract

Studien undersöker om en riktad manipulation kan påverka en försöksdeltagare att aktivt korrigera sin responstid vid ett implicit test gällande fördomar. Manipulationen gavs som falsk feedback efter ett SPF test (Sorting Paired Features task) och hypotesen var att personer som erhåller ingrupsfavoritism som feedback främst korrigerar sin responstid för sin ingrupp medan personer som erhåller feedback att de är negativa mot sin utgrupp främst korrigerar sin responstid gällande utgruppen. Detta sätts i relation till kontrollgruppens resultat, kontrollgruppen erhöll ingen feedback under testet.

Omfattningen på den eventuella korrigeringen mellan resultatet före feedback och resultatet efter feedback antar vi stå i relation till nivå utav intern och extern motivation att undvika fördomsfulla responser mot utgruppen, nivå utav Social Dominance Orientation samt nivå av intern och extern motivation att undvika ingrupsfavoritism. För att mäta detta korrelerar vi försöksdeltagarnas resultat på SPF-testet med självskattningar för de nyss nämnda motivationerna.

Vi erhöll ingen statistisk signifikans för bias beroende på feedback. Skalorna var inte heller relaterade till ändringar i bias efter feedback.

Nyckelord: korrigerig, kontroll, ingrupp, utgrupp, implicit, explicit intern och extern motivation, bias.

Keywords: Correction, Controll, ingroup, outgroup, implicit, explicit, internal and external motivation, bias.

Vi vill tacka vår handledare Öyvind Jörgensen för hans konstruktiva feedback och osvikliga engagemang, det har varit värt så mycket mer än vad vi kunnat föreställa oss.

”Prejudgements becomes prejudices only if they are not reversible when exposed to new knowledge” Allport 1954.

Forskningen gällande ingrupsfavoritism uppmärksammades i stor skala först av Allport (1954) då denne belyste faktumet att en individs ingrupsfavoritism inte nödvändigtvis behöver stå i relation med negativ syn på sin utgrupp (Brewer 1999).

En viktig aspekt av ingrupp kontra utgrupp och de möjliga utfall dessa fenomen kan ha på en individs position i ett samhälle grundar sig i Sumner's (1906) forskning där han drog slutsatsen att de känslor och positiva egenskaper man belägger sin ingrupp med kommer generera negativa känslor för utgruppen och därmed leda till eventuella konflikter mellan grupper.

Allport kritiserade denna inställning och lade istället grunden för en mer dynamisk och mångfasetterad syn på intergrupprelationen med fokus på att starka positiva känslor för ingruppen inte nödvändigtvis måste generera negativa känslor gentemot sin utgrupp (Brewer 1999).

Intergrupprelationer där ingruppen aktivt favoriseras behöver inte grunda sig i negativa känslor för utgruppen, det kan byggas på avsaknad utan positiva känslor för utgruppen (Brewer 1999).

Tajfel & Turner (1979) byggde vidare på föreställningen att kognitiv särskiljning mellan ingruppen och utgruppen kan resultera i ingrupsfavoritism och deras forskning resulterade i *Social Identity Theory - Den sociala identitetsteorin*. Essensen i denna teori är fenomenet att vi människor gärna vill utvärdera oss själva positivt, det räcker dock inte enbart med vad man själv uppnår då vår självbild även inkluderar den ingrupp personen identifierar sig med (Tajfel & Turner 1979). Detta är en stark grund för aktivering utav ingrupsfavoritism, för att förstärka sin självbild förstärker man sin syn ingruppen och en metod för detta är att sänka det relativa värdet på sin utgrupp (Reynold, Turner, Haslam 2000). Detta fenomen är så pass starkt att människor kan acceptera att få gruppmedlemskap tilldelat sig på fullständigt triviala grunder, såkallade ”minimal groups”. Dessa aktiverar i sin tur ingruppstänkande tillräckligt mycket för att det ska uppstå ingrupsfavoritism och få ingrupsbias att uppvisas (Hertel & Kell 2001).

Stora delar utav teorierna gällande intergruppfientlighet grundar sig i utvecklingsrelaterande antaganden, exempelvis ”conflict over scarce natural resources – konflikt över knappa resurser” (Sumner 1906) som innebär att då tillgångarna är begränsade så kommer kampen kring dessa generera intergruppkonflikter som i sin tur utmynnar i en allmän föreställning om sin ingrups överlägsenhet och nedsättande kognitiva scheman gällande utgruppen. En annan aspekt av intergruppkonflikter grundar sig i Sherif's (1966) antagande att positiva intergruppsrelationer utmynnar från strävan och samarbetet mot gemensamma mål och negativa intergruppsrelationer genereras av tävlan grupperna emellan (Brewer 1999). Dessa strukturella och funktionsanpassade ansatser gällande studien av intergruppkonflikt avtog dock märkbart vid Tajfel och Turners introduktion av Social Identity Theory (Brewer 1999) men det bipolära antagandet att ökad

samhörighet med sin ingrupp per automatik skulle generera ökad distansering med sin utgrupp kvarstod länge och vi avser att utmana detta antagande i vårt experiment.

Nutida forskning är inte längre lika inriktad på aspekter såsom tävlan och överlevnad. En modernare syn på intergruppsrelationer är att den främsta anledningen för differentiering mellan ingrupp och utgrupp grundar sig i vårt behov att både känna oss som en del av något men också unika – *The optimal distinctiveness model of social identity* (Brewer 1991). Ingruppen förverkligar vårt behov av delaktighet medans den tydliga distinktionen mellan ingruppen och utgruppen ger oss möjligheten att känna oss unika (Brewer 1999).

Enligt Russell, Saucier och Harris (2010) har destruktiva intergrupprelationer ofta setts som ett måhända inte önskvärt men inte onaturligt fenomen, ett faktum de anser har haft stor betydelse för utvecklingen av synen på fördomar och fördomsrelaterat beteende. Stereotyp tänkande, och till viss mån aggressivitet mellan grupper, har ofta ansetts av forskare och beteendevetare som en naturlig del av människans natur, det är något man utgår ifrån som en självklarhet snarare än något som måste förändras. Vår historia har allt som oftast präglats av misstänksamhet mot vår nästa och steget mellan brist på förtroende och fullständigt övertygelse att “dom” inte går att lita på har ofta varit kort (Brewer 1999). Motivationen att reglera och minska intergruppkonflikter och fördomar är något som inom forskningen först blev högaktuellt under det senaste århundradet (Duckitt et.al 2002). Att tänkande gällande sin ingrupp och då nästan oundvikligen i positiv bemärkelse påverkar människors interaktioner och uppfattning av andra människor är något som gång på gång har bevisats genom forskning och studier kring precis detta ämne. Exempelvis har studier visat att människan är mer benägen att associera positiva egenskaper med sin ingrupp än med sin utgrupp och negativa egenskaper snabbare med sin utgrupp och långsammare med sin ingrupp (Dasgupta 2004).

Medlemmar i en ingrupp anser ofta att dess medlemmar i många avseenden kan klassas som mer heterogena och mångfasetterade än utgruppens. Utgruppen anses däremot utseendemässigt och beteendemässigt vara mer homogen och därmed lättare att generalisera kring (Brown 2000).

Detta är något som bekräftas av Nelson (2002) när han refererar till forskning av Taylor (1981) och Taylor, Fiske, Etcoff & Ruderman (1978). Där klargörs det tydligt att deltagare som beskådade en diskussionsgrupp, där deltagarna var av afro-amerikanskt respektive kaukasiskt ursprung, kom ihåg vad som sades och vilken etnicitet talaren hade men inte vilken individ i gruppen som sade det. Det verkar tydligt att minnet aktiveras tydligare gällande etnicitet än individ. Att minnet dessutom aktiveras utifrån grupptillhörighet konstaterar även Sherman, Klein, Laskey & Wyer (1998), de nådde resultat som visade att vi på en implicit nivå kommer ihåg positiv information gällande vår ingrupp i högre utsträckning än hos utgruppen och negativ information gällande utgruppen i högre utsträckning än negativ information gällande ingruppen. Generalisering av utseende och generella

kulturella egenheter hos människor ifrån andra etniciteter är måhända inte en riskfaktor i sig. Människans tendens att schematisera och kategorisera leder till att man generaliserar beteende och tendenser hos människor som vistas i annorlunda kulturell och geografisk kontext än sin egna. En neutral och öppen generalisering renderar inte i fördomar, desto allvarligare blir det däremot när generaliseringen blir valensbetonad. Hendersson-King (1999) påvisade i sin forskning att enbart omnämnandet av en specifik utgrupp i negativa ordalag genererade misstänksamhet och förstärkte de negativa fördomar den undersökta gruppen hade om sin utgrupp. Det fungerar dock på det omvända hållet också, att bli utsatt för positiva ordalag gällande en stereotyperad grupp tenderar att få människor att känna mer sympati och generalisera mer positivt om den omnämnda gruppen (Bodenhausen, Schwarz, Bless & Wanake 1995). Gällande användandet utav stereotyper i olika sammanhang så kan avsikten måhända vara neutral. Man menar inte att såra när man generaliserar och man är övertygad att man på en personlig nivå är fördomsfri men då stereotyper är en social konstruktion och invånare i ett samhälle har hög kännedom om dessa så är risken stor för aktivering utav fördomarna på en omedveten nivå (Devine 1989). Den medvetna övertygelsen kan vara positiv gentemot en specifik utgrupp men den omedvetna aktiveringen av en negativ stereotyp vid exempelvis interaktion med någon från utgruppen kan omedvetet påverka individen i dess tänkande och agerande. Individens avsikt är måhända att tänka och agera i enbart positiva termer gällande personen från utgruppen men detta förhindras då de negativa stereotyperna påverkar individens tankebanor till det negativa (Akrami & Ekehammar 2005). Aktiveringen utav etnicitet och tänkande gällande ingrupp och utgrupp är dock dynamiskt på båda hållen. Björklund, Bäckström & Jörgensen (opublicerat manuskript) erhöll resultat vid test gällande nivå av uppvisad ingrupsfavoritism att beroende på vilken etnicitet personen som frågade hade, det vill säga beroende på social kontext, så skattades ingruppen olika. Detta kan vara en indikation på att aktiveringen utav ingrupsfavoritism står i relation till den sociala kontext man vistas i.

Nilanjana Dasgupta framförde 2004 teorin att nivån utav ingrupsfavoritism främst beror på hur ingruppen förhåller sig till övriga grupper i samhället i avseende framgång och popularitet.

Människor tenderar enligt henne att föredra grupper som antingen kan konfirmera deras status eller grupper som av samhället värderas högt. Denna favorisering leder i sin tur till implicita fördomar som påverkar individer på olika sätt beroende på vilken status deras ingrupp har. Tillhör man en högstatusgrupp tenderar man att uppvisa hög ingrupsfavoritism men desto lägre status ens ingrupp har desto mer minskar denna ingrupsfavoritism. Det kan till och med gå så långt att man uppvisar utgrupsfavoritism vilket i linje med den sociala identitetsteorin i sin tur kan vara skadligt både för ens ingrupp men även för personen själv (Dasgupta, 2004).

Liknande tendenser uppvisas när en person resonerar i banor såsom *"fördomsfullhet med GruppX må vara representativt för samhället men inte för mig."* dessa två samvarierar dock ofta, individens

mentala schema gällande en specifik grupp går ofta att spåra utifrån samhället i stort syn på just den gruppen (Banaji & Greenwald 1994, Greenwald & Banaji 1995, Nisbett & Wilson 1977) - (Dasgupta 2004) .

Implicita och Explicita fördomar

Skillnaden mellan implicita och explicita fördomar är stor och de både aktiveras och yttrar sig på olika nivåer (Plant, Devine, Amodio, Harmon-Jones & Vance 2002). Att det är två skilda fenomen och att det är något som definitivt kräver uppmärksamhet för att nå en sanningsenlig och fullständig bild av fördomar bekräftas även av Greenwald och Banaji (1995).

Den största skillnaden mellan implicita och explicita fördomar är medvetenheten som föregår aktiveringen av fördomsrelaterat tänkande eller beteende. Explicita attityder är långsamma, avsiktliga och medvetna och går därför att mäta genom självrapportering och empiriska observationer. Implicita attityder är däremot omedelbara, automatiska och ofta omedvetna. Att nå insyn i en individs nivå utav implicita fördomar kräver därför oftast indirekta mätmetoder som mäter exempelvis svarstiden och andra beteende som är svårare att påverka kontinuerligt (Akrami & Ekhammar 2005). I vilka situationer som fördomarna ges tillåtelse att yttra sig varierar beroende på kontext. Dovidio, Kawakami, Johnson, Johnson och Howard (1997) hävdar att intergrupprelationer utgår ifrån tre nivåer utav fördomar, personliga och publika (båda explicita) och omedvetna (implicita) och beroende på vilken kontext man befinner sig i så hanteras de olika. I en publik kontext är social önskvärdhet påtaglig, på det personliga planet är yttringarna privata men kontrollerbara och på det implicita planet är de spontana. (Hewstone, Rubin, Willis 2002). Att tillfälligt reducera implicita fördomar har visat sig ganska enkelt, med något så enkelt som en varning eller instruktion att inte vara fördomsfull så lyckades Wallaert, Ward och Mann (2010) minska ingrupsfavoritismen för vita i ett IAT med nästan 50 %. Det fungerar dock åt andra hållet också, när instruktioner gavs om att inta en positiv syn på vita och negativ syn på svarta så speglade deras reaktioner ett mer fördomsfullt mönster.

Intern och extern motivation att kontrollera fördomar.

Samhällets syn på fördomar har förändrats avsevärt i takt med att integration och mångkultur växer sig starkare. Men betyder det att individens interna motivation mot fördomar har förändrats eller är det den normativa och den sociala önskvärdheten (den externa motivationen) som påverkar individen i nivå av uppvisad fördomsfullhet? (Plant & Devine 1998). Intern motivation är t.ex. ens moraliska övertygelse att inte vara fördomsfull. Extern motivation kommer utifrån, man vill inte bli påkommen med att vara fördomsfull (Plant & Devine 2002).

För att undersöka dessa två motivationer så utvecklade Plant och Devine 1998 en skala som var uppdelad i *Internal motivation to respond without prejudice scale* (IMS, Intern motivation att svara fördomsfritt) och *External motivation to respond without prejudice scale* (EMS, Extern motivation

att svara fördomsfritt). Under experiment har IMS påvisats ha hög korrelation med skalan *Modern Racism Scale* (MRS, Den moderna rasismskalan McConahay 1986) medan EMS korrelerar med fördomsfullhet i stort, dock enbart när deltagaren gör testet anonymt. IMS och EMS korrelerade även negativt med varandra, vilket bekräftar teorin att det handlar om två skilda fenomen. När det handlar om förmåga att kontrollera sina fördomar så visade Plant och Devine(2002) att båda nivåerna spelar in men på ett sätt som kanske inte var helt förutsägbart. Det visade sig nämligen att individer med högt rapporterat värde på IMS och lågt rapporterat värde på EMS visade sig vara mindre fördomsfulla än de övriga möjliga kombinationerna av hög/låg IMS/EMS på IAT-test. Detta antas bero på hur väl en åsikt är internaliserad i individen, en viktig grund i *Self-Determination Theory* (Ryan & Deci 2000).

Self-Determination theory baseras på teorin att desto mer internaliserat en specifik åsikt eller mål är desto större är möjligheten att vidhålla en konstans kring detta, även under press som vid exempelvis ett IAT test. Anledningen att en person med både högt EMS och högt IMS får mer fördomsfulla resultat på ett IAT test än personer som skattar högt på IMS men lågt på EMS är med andra ord att nivån av self-determination kan vara lägre hos personen med högt EMS. Detta påverkar i sin tur resultaten negativt (Plant&Devine 1998). En liknande och eventuellt samhörig teori för skillnaden mellan personer med olika värden på EMS och deras resultat på ett IAT test kan också vara det att stressen att uppvisa fördomsfri respons är så pass påtaglig hos personer med hög EMS att det påverkar svarsresultaten (Plant&Devine2002).

Det motsatta uppvisas för personer med högt EMS men lågt IMS, dessa korrigerade enbart sina svar när de antog att deras resultat skulle kunna ses av fördomsfria personer, när de gjorde testet ensamma så ökade deras fördomsfullhet märkbart (Plant&Devine1998).

Att på en sanningsenlig nivå korrigera sina handlingar gällande explicita fördomar kräver en medvetenhet om vad som är önskvärt och att aktivt och frivilligt implementera detta i sin självbild. Att korrigera sina fördomar på enbart en explicit nivå och inte en personlig, implicit, kräver däremot enbart medvetenhet och inte internalisering (Devine 1989). Att genomföra en fullständig korrigering av sina handlingar, sin självbild och samtidigt uppnå konsonans i detta är med andra ord en flerstegsprocess.

Vid mätning av implicita fördomar räcker det därmed inte med en korrigering utav ens föreställning av vad som förväntas av en. Resultat i ett test som avser att mäta implicita fördomar kan ändå påvisa att de implicita fördomarna fortfarande påverkar, det är precis därför den interna motivationen mot fördomar är så viktig. Existerar inte den kommer tankebanorna gällande intergrupprelationer inte förändras till det positiva (Monteith, Devine & Zuwerink 1993).

Den eventuella diskrepans som uppkommer när en person med hög intern motivation att inte vara fördomsfull ställs inför påståendet att han inte är fördomsfri kan tänkas generera en så pass stark

kognitiv dissonans att personen medvetet korrigerar sitt beteende för att bevisa för sig själv att han inte är fördomsfull. Precis detta är det vi med undersökningen vill komma åt men det föreligger vissa problem, nämligen problemet social önskvärdhet.

Då möjligheten till korrektion finns så är risken stor att försöksdeltagare oavsett personlig övertygelse väljer att forma sig utifrån gängse normer och ideal vilket leder till att deras självskattning inte blir personlig utan snarare speglar det som anses rätt ur ett etiskt perspektiv. Detta är ett faktum som är vanligt inom självskattningar, speciellt när det gäller känsliga och laddade frågor som fördomar och stereotyp tänkande (Dasgupta 2004). Att mäta implicita fördomar är därför ofta att föredra, de är som sagt svårast att medvetet korrigera.

Utöver den interna och externa motivationen mot fördomar samt den interna och externa motivationen mot ingrupsfavoritism antog vi även att resultaten ifrån SPF-testet, mätverktyget för vår mätning av försökspersonens implicita fördomar, skulle ha ett samband med försökspersonens nivå utav *Social Dominance Orientation* (SDO). SDO är i sig inget personlighetsdrag utan snarare ett en konceptualisering av ens ideologiska övertygelser (Duckitt, Birum, Wagner & Plessis 2002). Grunden för SDO utmynnar ifrån ett behov att mäta en individs syn på sociala ojämlikheter utan att blanda in synen på auktoriteter. Mätning utav relationen till auktoriteter påbörjades med "Authoritarian personality Dimension (Adorno et.al 1950) som därefter vidareutvecklades till "Right wing Authoritarianism scale" (RWA) av Altemeyer (1981) (Duckitt et.al 2002). RWA avser att mäta "*Authoritarian submission*": I vilken grad man anser sig skyldig att vara underlägsen staten och dess verkställande organs beslut, "*Authoritarian aggression*": I vilken grad man anser att individer eller fenomen som kan tänkas gå emot statens intressen bör bekämpas samt "*Conventionalism*": I vilken grad man anser att den kultur, traditioner och gängse normer en population i en stat hyser bör vara självklara för alla som önskar vistas inom statens gränser. Till skillnad från SDO så mäter RWA främst fenomen som ordning, kontroll och auktoriteter medans SDO fokuserar på synen på svagare grupper, hierki i samhället och välfärd.

SDO avser att mäta generella attityder och hurvida man anser att intergrupprelationer bör vara hierkiska eller jämställda. Attityden för en person med hög SDO tenderar att vara erkännande för faktumet att samhället är uppdelat i grupper och att vissa grupper har lägre status än andra (Nelson 2002) samt i vilken grad man önskar att ens egen ingrupp dominera och därmed anser sin ingrupp vara överlägsen övriga utgrupper. SDO indikerar även tendenser för åsikter gällande ekonomisk konservatism, synen på bistånd och bidrag och hur egalitär, humanitär och universalistisk man är (Duckitt 2002). Både RWA och SDO har visat sig ge en valid bild utav hur benägen man är att hysa negativa åsikter gällande minorit- och utgrupper och resultaten från undersökningar har använts för att förklara en mängd politiska, ideologiska samt intergrupprelaterade fenomen (Duckitt et.al 2002). Att använda SDO som prediktor till acceptans och/eller benägenhet för fördomsfulla åsikter har

visat sig vara en träffsäker metod (Pratto et.al 1994). SDO mäter inte hur benägen en person är att vara fördomsfull mot en given grupp utan snarare hur benägen personen är att vara fördomsfull mot en grupp med lägre social status i dennes omedelbara/närliggande omgivning (Pratto et.al 1994). Exempel på detta är anti-semitism i Polen, xenophobia i Japan och fatalism i Kina (Pratto et.al 1994). Gemensamma nämnare för personer med hög SDO är bland annat att de inte låter medömkan eller liknande påverka deras beslut, brist på empati och vilja att tillförskafta sig makt (Pratto et.al 1994, Duckitt et.al 2002). Den starke vinner över den svage och aktiveringen av dessa tankebanor genererar i sin tur ett kognitivt schema där SDO dominerar.

På samma sätt som att det kan påvisas viss ambivalens gällande fördomsaktiveringen för personer beroende på deras nivå utav IMS och EMS så finns det variation även hos personer med högt SDO. Pratto & Shih (2000) påvisade att försökspersoner i en grupp antingen högt SDO eller lågt SDO reagerade på samma sätt när de primades med ordet ”vår” som ordet ”deras”. Detta gällde främst ordet ”deras” d.v.s. påverkan av ingrupsfavoritism gällande implicita fördomar är lägre än påverkan av aktiveringen kring tänkandet på utgruppen för personer, oberoende av nivå utav SDO. Det är med andra ord inte hugget i sten att personer med hög SDO automatiskt visar högre nivå av fördomar än personer med låg SDO, det är dock en väldigt trolig prediktor för fördomsbenägenhet i stort.

SPF – Sorting Paired Features task utgår från IAT – Implicit Association Testing.

Efter IAT's introducering för vetenskapen har IAT använts frekvent och flitigt för att mäta människors implicita fördomar (Olson & Fazio, 2003). Implicita fördomar är tillskillnad från explicita fördomar attityder som vi inte uttrycker frivilligt. Det kan vara tankar och åsikter vi inte vill kännas vid opassande för offentligt yttrande och det är ofta tankar eller åsikter vi inte aktiverar medvetet. Implicit association test (IAT) är ett redskap som kan användas för att locka fram dessa implicita attityder hos människor. Testet utvecklades av Greenwald Mcghee & Schwarz (1998). IAT är ett generellt verktyg för att mäta hur olika begrepp är associerade till varandra och kan användas till olika områden där implicita fördomar existerar. Vill man mäta fördomar gällande etnicitet så undersöker man hur individer associerar och kategoriserar människor ur olika etniska grupper. IAT gällande etnicitet är konstruerat så att försökspersoner associerar stimuli (bilder, ord) med två olika kategorier, exempelvis vit eller svart man med rätt kategori och positiva eller negativa ord med rätt kategori. Det IAT mäter är tiden det tar för att skatta de olika kombinationer bilder och ord. Intressant är sedan att jämföra vilka kombinationer (ord/bilder) som sticker ut ifrån responstidens medelvärde. Beroende på i vilken utsträckning en kombination känns naturlig eller onaturlig så är associationshastigheten olika vilket i sin tur påverkar tiden det tar att kategorisera rätt. Extra tidskrävande kombinationer brukar vara kombinationer som inte känns helt naturliga och kombinationer som ger snabba svar är kombinationer som känns naturliga (Greenwald & Banaji,

1995). Tidigare IAT studier gjorda på vita människor visar en tendens att det går snabbare att skatta Svart man – negativa ord än vit man – negativa ord. (Olson & Fazio, 2003).

Deltagare av IAT ställs ofta inför ett svårt val. Som försöksperson är det viktigt att svara så neutralt, snabbt och ärligt som möjligt. Problem kan då uppstå för försökspersonen om denne inte vill verka fördomsfull men samtidigt svara så snabbt och ärligt som möjligt. ”Quasi stationary equilibrium” uppstår då mellan dessa två faktorer. (Wallaert, Ward, Traci Mann 2010). I klartext innebär detta att kraften från önskan att svara snabbt och ärligt är lika stor som kraften från önskan att inte verka fördomsfull vilket gör att de båda önskemålen balanserar ut varandra.

För att undersöka hur man kan påverka biased responser i ett IAT test så har det gjorts försök att minska negativ bias mot svarta. Genom indirekta handlingar har det visats att försöksdeltagares skattningar kan påverkas, exempelvis har man genom att visa bilder på kända och kompetenta svarta ledare lyckats minska deltagarnas ”pro bias” av vita (Dasgupta, Greenwald, 2001). Andra sätt att minska benägenheten för pro bias gentemot vita i ett IAT-test har varit att använda sig av en mörkhyad experimentledare (Lowery, Hardin, Sinclair 2001).

Kritik mot IAT

Ett av grundantagandena för IAT är som sagt att beroende på nivå utav fördomar så ska man på en omedveten nivå associera valensbetingade ord med olika grupper olika snabbt. Dock har det visats att både personer med hög respektive låg nivå utav uppmätta fördomar mot en specifik grupp aktiverar stereotyptänkande när de exponeras för material som kan associeras med den specifika gruppen (Devine 1989). Lepore & Brown (1997) påpekar att detta beror på att det ofta räcker med kännedom av existerande stereotyper i den miljö man vistas i för att de av samhället skapade stereotyperna ska aktiveras Devine (1998). Utifrån dessa resultat påpekar Nelson att Devines resultat tydligt indikerar att även om det är en avsevärd skillnad på personlig övertygelse och kunskap om vilka stereotyper som existerar i ett samhälle så har de snarlik effekt vid mätning av fördomsnivån i ett IAT-test (Nelson 2002). Annan kritik mot IAT är frågan om det verkligen är en implicit mätning. Hur kan man vara säker på att försöksdeltagaren inte är medveten om sin skattning och med exempelvis social önskvärdhet eller önskan om att verifiera sin personliga övertygelse som anledning försöker påverka sitt resultat genom att aktivt korrigera sin svarshastighet? Eftersom det rent intuitivt är ganska uppenbart att fördomar påvisas om det går snabbare att associera svart man – negativa ord, och långsammare med svart man – positiva ord jämförelsevis det motsatta för ens ingrupp så menar vissa forskare att försökspersoner medvetet korrigerar sina svar för att skydda sin självbild och inte uppfattas som fördomsfulla och diskriminerande (Wallaert et.al 2010). Matthew Wallaert tar dock upp i sin artikel om IAT (2010) att försökspersoner som försöker påverka sina svar ofta lyckas men det är långt ifrån alla som kommer på denna strategi.

SPF – Sorting Paired Features task

Grunden för SPF är densamma som IAT. Det är ett mätverktyg som avser att mäta associationer. Mätningen består i att man mäter hur lång tid det tar för försökspersonen att associera valensbetonade ord med kategorin man avser att mäta. Desto snabbare man kategoriserar ett valensbetonat ord med tillhörande social kategori med rätt svarsalternativ desto högre är associationsnivån mellan dessa två.

Skillnaden mellan SPF och IAT ligger i att där IAT enbart kan generera en bild av försökspersonens benägenhet att associera etnicitet eller valensbetonade ord med rätt kategori tillåter SPF fyra stycken kategorier där både den sociala kategorin och valensen i ordet är representerat.

Kategorierna som utgör trials består med andra ord av en social kategori (exempelvis kvinna, man, punkare, hiphopare et.c) och ett valensbetonat ord (exempelvis hemsk, fruktansvärd, fantastisk, trevlig et.c.) (Se appendix, Bild 1). Kategorierna som är beständiga kan exempelvis se ut som följande, man positiv, kvinna positiv, man negativ, kvinna negativ. Försökdeltagaren får upp en bild på ett kategoripar i mitten av skärmen och ska så fort som möjligt associera det med något av de fyra kategoripar som finns på skärmens fyra hörn. Enbart svar som kategoriserar uppkommen kategori med rätt existerande kategori godkänns.

Det är med andra ord känsligt för både medveten och omedveten associering då det kräver simultan kategorisering av de båda stimuli med korrekt svarsalternativ (Bar-Anan 2009). Ännu en fördel är att övningseffekter som exempelvis inlärningseffekt och strategi kan exkluderas då man mäter alla associationsnivåer samtidigt.

Den starkaste fördelen med SPF i jämförelse med IAT är möjligheten att samtidigt kunna mäta försökspersonens implicita ingrupsattityd och implicita utgrupsattityd. Ett vanligt IAT-test mäter enbart relationen mellan de två grupperna, men i SPF kan man även få reda på huruvida eventuell bias beror på ingrupsfavorisering, negativ syn på utgruppen eller den relativa preferensen för en grupp över en annan. Dessutom kan SPF ge information om huruvida det existerar fokala och ickefokala grupper. Fokal grupp är den egenskap i en kategori man avser att mäta, i vår studie etnicitet. Ickefokala stimuli är de övriga egenskaper stimulit har, exempelvis dess kön (Bar-Anan 2009).

Hypoteser

Vi förväntar oss att de personer som får informationen att de visar positiv bias till svenskar kommer att kontrollera sin respons för detta och visa mindre positiv bias mot svenskar i omgång två. Vi förväntar oss även att personer som får informationen att de visar negativ bias mot araber kommer att kontrollera sin respons för detta och visa mindre negativ bias mot araber i omgång två. För att utesluta alternativa förklaringar, exempelvis övningseffekt och utmattningseffekt, är även en kontrollgrupp inkluderad. Denna erhöll ingen information gällande vilken bias de uppvisar på testet

och förväntas inte ändra sin grad av bias i den sista delen av testet.

Vi avser även att undersöka om SDO, motivation att kontrollera fördomsfulla responser och motivation att kontrollera ingrupsfavorisering är relaterad till kontroll av bias.

Vår förväntan är att personer med hög motivation att undvika bias kommer att förändra sin bias mer när de får informationen att de är biased, i förhållande till personer som är lågt motiverade att undvika bias. De motivationer vi avser att mäta är intern och extern motivation att kontrollera fördomsfull respons samt intern och extern motivation att kontrollera nivå av ingrupsfavoritism. Även SDO inkluderas och dess påverkan undersöks mer explorativt.

Denna studie handlar om skillnaden i korrigerings beroende på om försökspersonen får feedbacken ”ingrupsfavoritism” eller ”negativ mot din utgrupp” och då räcker inte IAT till, SPF kan dock mäta precis detta.

Vid tillförande utav feedback som avser att belysa individens fördomsfullhet antar vi att individen kommer försöka korrigera sina svar efteråt för att markera att denne ej hyser fördomsrelaterade tankar. Vi antar att personer som fick informationen ”*stark automatisk negativitet mot araber*” främst kommer att korrigera sin responstid för att bli mer positiv mot araber och personer som erhöll ”*stark automatisk preferens till svenskar*” främst kommer korrigera sin responstid för att minska nivån av ingrupsfavoritism. Korrigeringen sätts i relation till kontrollgruppens resultat, de gavs ingen feedback och antas därför inte förändra sin grad utav bias. Korrigeringen efter feedback sätts även i relation till den feedback som gavs den andra gruppen samt en allmän analys utav eventuella interaktionseffekter mellan omgång ett och två.

Vi avsåg även undersöka om, och i så fall vilka, motivationer och ideologiska övertygelser mot fördomsfullhet som påverkar en eventuell korrigerings utav bias. De motivationerna vi avser att mäta är intern och extern motivation att kontrollera fördomsfull respons samt nivå utav intern och extern motivation att kontrollera nivå av ingrupsfavoritism. Gällande versioner utav ideologiska övertygelser så väljer vi att korrelera försöksdeltagarnas resultat på SPF-testet med självskattning kring SDO.

Metod

Deltagare

Urvalet i studien bestod av 95 deltagare i åldern 19 till 58 ($N=95$, $M=23.93$, $SD=4.28$) varav 58 män och 37 kvinnor. Alla beskrev sig som etniskt svenska. Personer som inte kände sig etniskt svenska nekades deltagande med förklaring och dialog gällande vårt nekande. De utvaldes utifrån ett bekvämlighetsurval och deltagarna var främst studenter.

Material

Vår version av SPF (Sorting Paired Features task) avsåg att mäta nivå av association mellan olika valensbetonade ord och bilder som visade på etnicitet. Etniciteterna som representeras var foto på

personer med svensk härkomst och personer med arabisk härkomst. Bilderna var på fyra stycken arabiska män, fyra stycken svenska män, fyra stycken svenska kvinnor samt fyra stycken arabiska kvinnor. Bilderna hämtades främst ifrån fotbollspelare och igenkänningsmöjligheten på dessa var låg. Orden var fyra stycken positiva ord samt fyra stycken negativa.

Testet bygger på att deltagaren får instruktioner om att placera fyra fingrar på tangenterna E,D samt O,K där varje tangent representerar ett svarsalternativ. (Exempelvis E:Arab-positiv, D:Arab-negativ, O:Svensk-positiv, K:Svensk-negativ). Kategoriernas placering på skärmen och därmed vilket finger som används för respektive kategori är randomiserat för att balansera ut faktorer som skulle kunna påverka svarshastigheten, exempelvis vilken hand man är snabbast med och liknande.

Under testet presenteras det en bild i mitten på skärmen med antingen en svensk eller en arabisk man, eller en svensk eller arabisk kvinna tillsammans med ett valensord, exempelvis underbar eller vidrig. De fyra kategorierna var belägna i vars ett hörn på skärmen.

För varje trial (bild/text kombination) var försökspersonen tvungen att svara med rätt tangent. Vid svar som inte stämde överrens med kategorin på skärmen visades ett rött kryss och försökspersonen måste svara rätt för att komma vidare. Svarstiden som registrerades var tiden från stimulit visades till rätt svar getts.

Enkäter: *Se Bilaga 2*

Självbedömning gällande utgruppstänkande.

Denna enkät konstruerades från grunden av oss, den avser att mäta i vilken utsträckning försökspersonen medvetet reflekterar kring sitt eventuellt negativa utgruppstänkande och nivå utav ingrupsfavoritism. Svarsalternativen är mellan ”(-4) = Instämmer inte alls”, ”(0) = Neutral, instämmer varken eller” och ”(+4)= Instämmer fullständigt”.

Identifikation med ingruppen – svenskar.

Dessa sex frågor utgick ifrån Eriksson och Lindholm (2007) skala som avser att mäta hur viktigt det är för kvinnors självbild att vara just kvinna. Den modifierades till att mäta nivå utav gemenskap med svenskar och hur viktigt det är att känna sig svensk. Svarsalternativen är mellan ”(-4) = Instämmer inte alls”, ”(0) = Neutral, instämmer varken eller” och ”(+4)= Instämmer fullständigt”.

Nivå av positivt tänkande kring Sverige.

Denna enkät konstruerades från grunden utav oss, den avser att mäta i vilken utsträckning försökspersonen hyser positiva värderingar gällande Sverige och i vilken utsträckning försökspersonen är glad över att bo i Sverige. Svarsalternativen är mellan ”(-4) = Instämmer inte alls”, ”(0) = Neutral, instämmer varken eller” och ”(+4)= Instämmer fullständigt”.

SDO, Social Dominance Orientation.

Testet utvecklades av Filippa Pratto och Jim Sidanius och består utav 16stycken frågor som bevisats ha hög intern samt extern validitet. Versionen vi använde är den mest använda, SDO-6, där alla

frågor besvaras utifrån en sjustegs Likhertska där 1 motsvarar ”väldigt negativ” och 7 ”väldigt positiv”. Två frågor är reverserade för att kontrollera så att försökspersonen inte skattar utan att först reflektera kring frågans innebörd.

Intern och extern motivation att undvika fördomsfullhet.

För att använda resultaten i SPF-testet ansåg vi det vara nödvändigt att kunna korrelera denna med information gällande individens interna samt externa motivation mot att vara fördomsfull. Testet för detta bestod i en enkät med tio frågor varav fem avsåg att mäta den interna motivationen mot att vara fördomsfull och fem den externa motivationen mot att vara fördomsfull. De två kategorierna har uppvisat högt internt oberoende av varandra ($r = -.14$). Testet är utvecklat utav Plant och Devine (2002) och har översatts till svenska utav oss. Svarsskalan är en 9-stegs Likhertska där 1 motsvarar ”Håller *inte* alls med” och 9 motsvarar ”Håller med fullständigt”.

Intern och extern motivation att undvika ingruppsfavorisering.

För att använda resultaten i SPF-testet ansåg vi det vara nödvändigt att kunna korrelera denna med information gällande individens interna och externa motivation mot att vara favoriserande mot sin ingrupp. Denna enkät utgick ifrån Plant och Devines enkät gällande intern och extern motivation att inte svara fördomsfullt. Frågorna rekonstruerades från att mäta motivationen att inte vara fördomsfull till motivationen att inte vara ingruppsfavoriserande.

Procedur

Försökspersonerna undersöktes antingen individuellt, i par eller i grupp om tre till fem deltagare per session. Försökspersonerna instruerades att sätta sig vid valfri dator, därefter gavs de ett instruktionsblad (*se Bilaga 1*) som förklarade att testet var anonymt, att det är en del utav vår kandidatuppsats, att de blir debriefade efter avslutat test samt att de när som helst under testets gång kunde avbryta och få sina resultat makulerade. Efter att ha läst instruktionsbladet erhöll de sin anonyma identitet att använda under testet. Identiteten hämtades av försökspersonen ur ett kuvert vilket garanterade randomisering gällande betingelse samt anonymitet. Identiteten gav dem ett subject number (identitet) samt Session number som bestämde vilken betingelse de skulle hamna i. Den randomiserade tilldelningen av grupp gav att grupp1 (feedback ingruppsfavoritism) bestod av 32 försökspersoner, grupp2 (feedback negativ mot din utgrupp) bestod av 34 försökspersoner och grupp3 (kontrollgrupp) bestod av 25 försökspersoner. De blev tillsagda att hålla sin identitet hemlig för oss och påbörjade därefter datordelen utav experimentet. Försöksledarna kände därför inte till vilken grupp försöksdeltagarna hamnade i, därmed omöjliggjordes eventuell bias från försöksledarna.

På introduktionsbladet ombads deltagaren att fylla i ålder, kön, huruvida de uppfattade sig som etniskt svensk eller svensk med utländskt påbrå samt den utdelade anonyma identiteten.

Varje deltagare genomgick först en provomgång med trettiofyra stycken trials för att balansera ut

eventuella individuella skillnader gällande exempelvis nervositet samt intuitiv förståelse av uppgiften. Del två var även den samma för alla, testet har nu påbörjats och informationen börjat lagras. Försökspersonerna gick igenom sextiofyra trials och fick efter detta den fiktiva feedbacken. Beroende på vilket Session nummer (gruppindelning för vilken feedback som ges) försökspersonen erhöll i början av experimentet gavs nu den falska feedbacken. Det fanns tre tillgängliga alternativ gällande feedback och de fick informationen att feedbacken baserades på deras svar under den nyss genomgångna testfasen. Feedbacken var antingen 1, Ingruppsfavoritism: *"Dina resultat tyder på att du har: Stark automatisk positivitet till svenskar"*, 2, Negativ mot araber: *"Dina resultat tyder på att du har: Stark automatisk negativitet mot araber"*. De fick även berättat för sig lite kort bakgrund om testet *"Testet heter Sorting Paired Features Task (skapad av Bar-Anan, Nosek&Vianello) och mäter implicita eller automatiska attityder. Resultaten beräknas genom att kolla på responstiden i de olika kategorierna. Desto närmare två begrepp är associerade med varandra, desto snabbare svarar man när man ska kategorisera dessa."*

Kontrollgruppen fick informationen *"Ta ungefär en halv minuts paus innan du fortsätter."* Vi uppskattade tiden som deltagare i grupp ett och två spenderade på feedbackdelen till ungefär trettio sekunder.

Efter erhållen feedback, eller paus, gjorde försökspersonerna ytterligare sextiofyra trials, det vi eftersökte var i vilken utsträckning försökspersonen beroende på manipulation aktivt försökte korrigera sitt resultat.

Efter avslutat SPF-test påbörjade försökspersonerna enkätfasen utav testet. Efter avslutad enkätfas ombads de invänta övriga deltagare för debriefing. Under debriefingen fick de ett informationsblad (*se Bilaga 3*) utdelat till sig där det tydligt stod att informationen att de var biased efter testomgång ett var fiktiv och inte alls grundade sig på deras faktiska prestation. Detta betonades även tydligt av oss under den muntliga diskussionen och frågestunden vi hade med varje deltagare.

Reaktionerna under debriefingen var positiva förutom i enstaka fall och enbart en person tog illa vid sig av undersökningen. Dock var han positiv till att vi använde oss av hans resultat, problematiken sade han låg i att han misstrodde testets externa validitet.

Experimentet tog uppskattningsvis runt 35-45minuter inklusive debriefing.

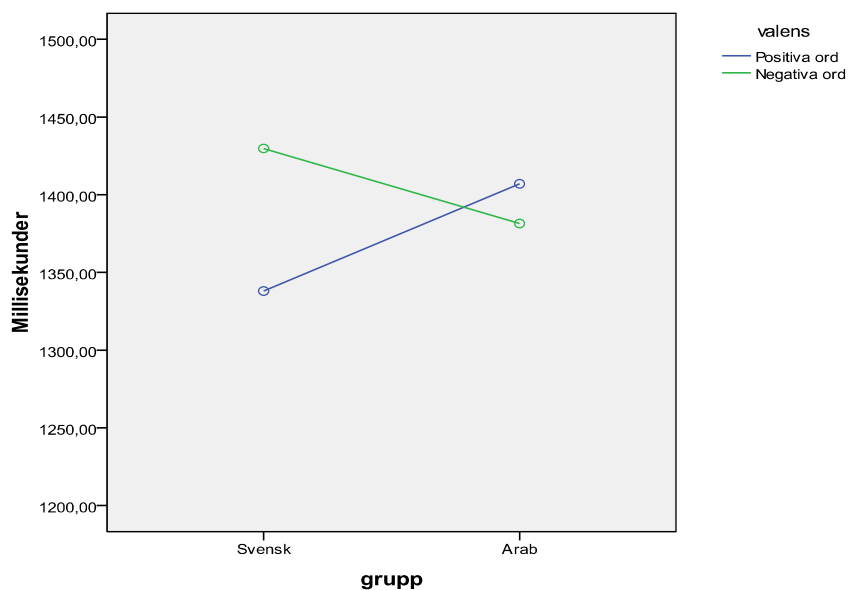
Resultat

Under ett SPF test finns det risk för att en del försökspersoner gör fel och tar extra lång tid på sig vilket kan resultera i eventuella extremvärden. För att få ett korrekt och representativt resultat så valde vi att ta bort responstider snabbare än 400 ms och responstider långsammare än 5000 ms. Ingen av våra försöksdeltagare hade mer än 15 % felrespons (för långsamma eller för snabba) alla

försökspersoner behölls därför för analys.

När vi undersökte graden av intergruppbias innan manipulationen fanns det en signifikant tvåvägsinteraktion mellan bildernas etnicitet (svensk, arab) och ordens valens (positivt, negativt), $F(1,90) = 32,17, p < .001$. Överlag var försökspersonerna snabbare på att kategorisera kombinationen svensk-positiv och långsammare på att kategorisera kombinationen svensk-negativ. De var också något snabbare på att kategorisera arab-negativ än arab-positiv (se figur 1). En låg reaktionstid representerar en stark association mellan bilden och valensen på ordet. Detta resultat är i linje med Bar-Anan m.fl. (2009).

(Figur 1)

Diagrammet i figur 1 visar en interaktionseffekt av att försöksdeltagare svarar snabbare på kombinationerna svensk-positiv, arab-negativ än på svensk-negativ, arab-positiv.

Vår hypotes var att personer som informeras om att de visar positiv bias mot svenskar främst kommer att kontrollera sin responstid och därmed visa mindre positiv bias mot svenskar efteråt. Medan personer som informeras om att de visar negativ bias mot araber främst kommer att visa mindre negativ bias mot araber efteråt. Personer i kontrollgruppen som inte ges någon information om vilken bias de visar kommer inte att visa mindre bias varken för svenskar eller mot araber. Vi jämför alltså personernas grad av bias från första och andra testomgången, och ser om det finns ändringar relaterade till vad för slags manipulation de fått. Vi testade detta med en repeated measures Manova med manipulationen (positiv svenskar, negativ araber, kontroll) som mellangrupsfaktor och testomgång (före feedback och efter feedback), etnicitet (svensk och arab) och valens (positiva och negativa ord) som inomgruppsvariabler. Resultatet visade ingen signifikant interaktion $F(2,90) = 0.41, p = .66$. Vi fann inget stöd för hypotesen att försökspersonerna som

informerades om bias ändrade sin grad av bias efteråt. Se appendix A, B och C

Ett annat sätt att beräkna resultatet från SPF är att ta fram ett additivt värde. Man tar (SvenskPos + ArabNeg) – (SvenskNeg + ArabPos) = additiva värdet (Bar-anan2009). Man får alltså en relativ score där en siffra nära noll tyder på att ingen preferens uppvisas, en negativ poäng indikerar på preferens för svenskar över araber och en positiv poäng visar preferens för araber över svenskar. Variabeln som gjordes för första delen av testet mäter försökspersonens implicita preferens innan tilldelad feedback, vi kallar den ”implicitA”, variabeln som mäter implicit preferens efter feedback kallar vi ”implicitB”.

Dessa variabler är ett mått på hur mycket bias man visar i de olika testomgångarna.

Differensmättet för skillnaden mellan testomgång A och B (DifferansAB) indikerar huruvida försökspersonerna visade mer eller mindre bias i testomgång A i förhållande till testomgång B.

Vi förväntade särskilt att personer som är starkt motiverade att undvika bias kommer att kontrollera sig efter att ha fått feedback om bias. I analysen som följer testades endast personerna som fått falsk feedback det vill säga försöksdeltagare i session 1 och session 2. Antal försökspersoner var 66st (N=66) med enstaka bortfall på vissa items i enkäterna.

Ändringar i graden av bias före och efter feedback (DifferansAB) var inte relaterade till några av formulären som mäter motivation att kontrollera bias (se tabell 1).

Tabell 1	Differans i bias mellan test1/ test2	SDO	Intern motivation att undvika ingrupsfavorisering	Extern motivation att undvika ingrupsfavorisering	Intern motivation att undvika fördomsfullhet	Extern motivation att undvika fördomsfullhet
Differans mellan test1/ test2		-.046	.047	-.092	-.040	.070
		N=66	N=66	N=66	N=65	N=66
SDO	.046		-.500**	.089	-.044	-.380**
	N=66		N=66	N=66	N=65	N=66

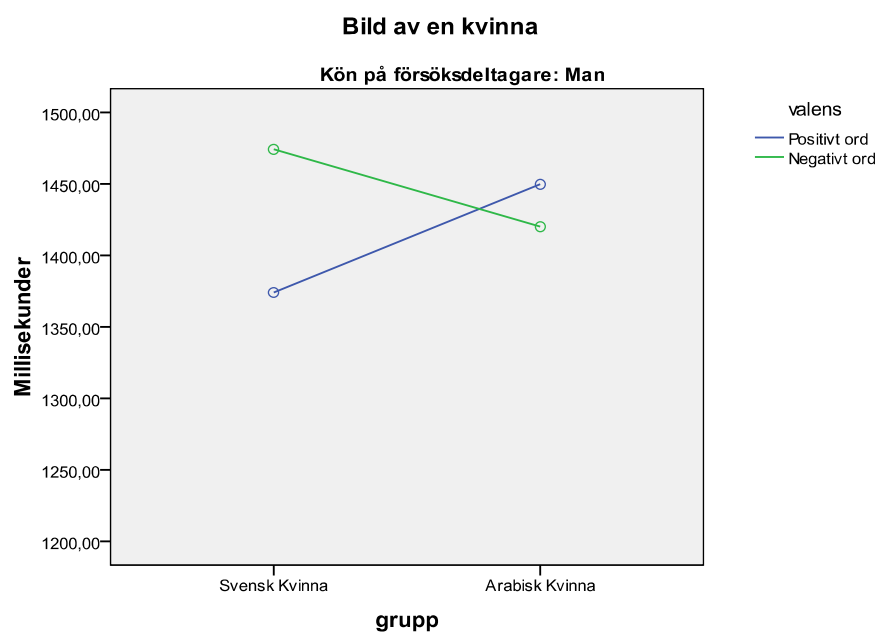
** = korrelation är signifikant om $p < .05$. ** = $p < .01$

Resultaten visar inte något samband i skillnad mellan bias före och efter feedback och intern samt extern motivation att inte vara fördomsfull. Samband mellan benägenhet för korrigering stod inte heller i relation till nivå utav SDO bland personerna som fått falsk feedback. Vi fann bara enstaka samband mellan SDO och individens interna motivation att undvika ingrupsfavorisering $r = .500$ samt SDO och individens externa motivation att undvika fördomsfullhet $r = .380$.

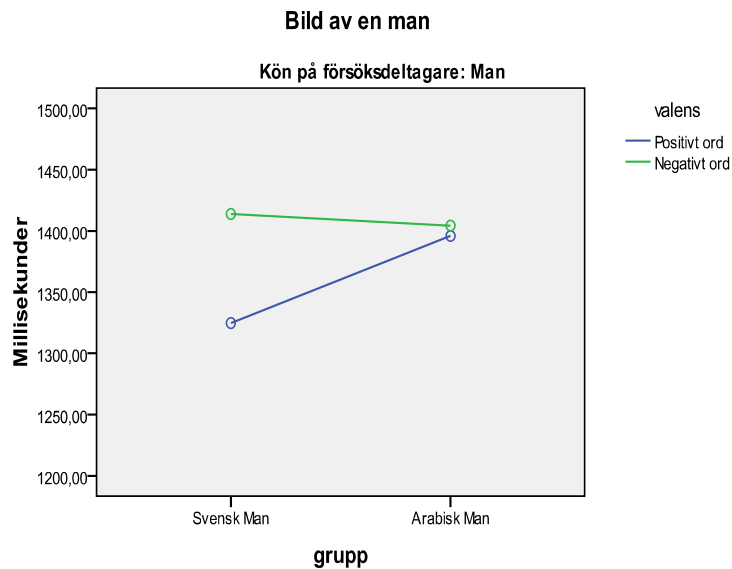
Ett antal extra analyser gjordes på SPF utanför våra hypoteser. En intressant upptäckt var att det inte bara var personens etnicitet som påverkade responstiden, utan även personens kön. Vår fokala grupp var etnicitet på bilden och vår icke fokala grupp var kön (Bar-Anan m.fl. 2009). Beroende på

om försökspersonen var man eller kvinna fick vi fram flera intressanta resultat. För att undersöka om män och kvinnor (mellangrupsfaktor) reagerade olika på stimulus av kvinnor och män (kön på stimuli) som antingen kom från Sverige eller mellanöstern (grupp) som associerades till positiva eller negativa ord (valens), gjordes en repeated measures MANOVA. Vi fann en signifikant effekt för interaktionen mellan grupp, valens, kön på stimuli och kön på försökspersonerna; $F(1,89) = 6,86, p=.01$.

För att närmare studera denna fyrvägsinteraktion gjordes separata analyser för manliga och kvinnliga försökspersoner. Bland manliga försökspersoner fanns det ingen signifikant interaktion mellan grupp, valens och kön ansikten ($p>.05$).

Figur 2 (se ovan) visar en interaktionseffekt beroende på etnicitet, dock ej signifikant, gällande mäns responstid på kvinnor ($p>.05$)

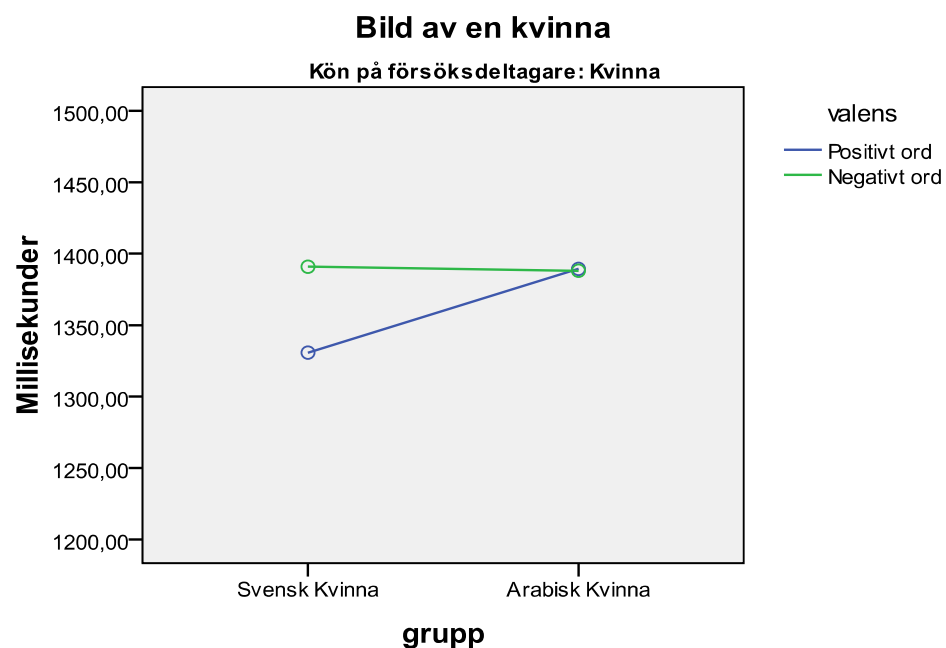

Figur 3 (se ovan) visar att en väldigt liten interaktionseffekt beroende på etnicitet, ej signifikant, gällande mäns responstid för män. ($p > .05$)

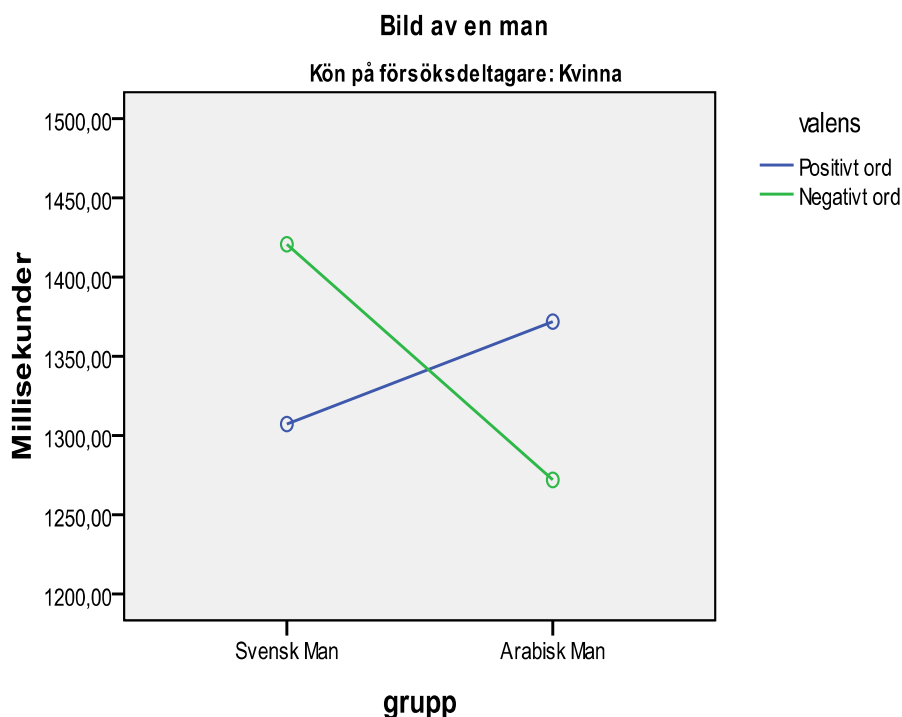
Bland kvinnliga försökspersoner fanns det en signifikant interaktion; $F(1,33) = 8.70$, $p = .00$.

Kvinnliga försökspersoner responderade inte snabbare på arabisk kvinna-negativa ord jämförelsevis med svensk kvinna-negativa ord (Se figur 4). De var signifikant snabbare att associera arabiska män-negativa ord jämförelsevis med svenska män-negativa ord (se figur 5).

(Figur 4)

(Figur 5)

Diskussion

I linje med Bar-Anan, Nosek och Vianello (2009) resultat så fick även vi resultatet att försöksdeltagarna före eventuell feedback var snabbare på att skatta ”svensk positiv” än ”arab positiv” och långsammare att skatta ”svensk negativ” än ”arab negativ”. Associationmönstret för respektive kategori följer med andra ord tidigare forskning. Skillnaden mellan skattningen ”svensk positiv” och ”svensk negativ” var avsevärt större än skillnaden för skattningen mellan ”arab positiv” och ”arab negativ”. Även detta är resultat som Bar-Anan et.al (2009) erhöll i sin forskning. Detta följer även Brewer's (1999) idéer att ingrupspositivitet ofta kan vara en viktigare komponent än direkt utgruppsnegativitet gällande bias mellan grupper. Vi anser därför att testet i sig är användbart i svenskt kontext.

Vi erhöll dock ingen statistisk signifikans för vår hypotes att feedback gällande ingrupsfavoritism skulle påverka försökspersonernas motivation att kontrollera för ingrupsfavoritism. Statistisk signifikans erhöles ej heller för vår hypotes att feedback gällande negativ syn på utgruppen skulle påverka försökspersonernas motivation att kontrollera för negativ bias gällande utgruppen. Vi fann inte heller korrelation mellan försökspersonernas korrigerings och deras självskattning gällande ”intern och extern motivation att kontrollera sina fördomar”, ”intern och extern motivation att kontrollera sin ingrupsfavoritism” och deras ideologiska övertygelsen mätt med SDO. Vi hade fått stöd för vår hypotes om skillnad i ingrupsbias i SPF-testet för gruppen som erhöles feedbacken

“ingrupsfavoritism” visade signifikant korrelation med enkäten ”intern och extern motivation mot ingrupsfavoritism”. Samt skillnad i utgruppsbias i SPF-testet för gruppen som erhöll feedbacken “negativ syn på utgruppen” visade signifikant korrelation med enkäten ”intern och extern motivation mot att vara fördomsfull”. Vi har dock inte kunnat bekräfta någon utav dessa hypoteser med vår undersökning.

Waelert et.al (2010) hävdade att det är fullt möjligt att korrigera sina implicita attityder. Skulle det stämma borde vi erhållit resultat som visade korrigerings i linje med vår hypotes. Anledningar till att vi inte fick det antar vi kunna bero på dels att det är för svårt att välja att korrigera för antingen ingrupsbias eller utgruppsbias när det är på en omedelbar och implicit nivå samt att IAT-testet som Waelert et.al (2010) utgick ifrån mäter ingrupp och utgrupp i två separata omgångar medans SPF-testet som vi använde oss utav som hanterar de fyra dimensionerna positiv ingrupp, negativ ingrupp, positiv utgrupp, negativ utgrupp samtidigt. Möjliga svarsalternativ är fler vilket gör att den kognitiva belastningen ökar. Kontroll kräver kognitiva resurser och vårt test som hanterar fyra dimensioner, till skillnad från IAT's två, borde därför vara svårare att medvetet kontrollera.

En annan möjlighet till varför vi inte fick något resultat i linje med vår hypotes är att även om Brewer (1999) framhäver att det är en stor skillnad mellan ingrupsfavoritism och utgruppshostilitet så kan det vara så att gemene man inte gör den skillnaden efter feedback. När han eller hon ställs inför feedbacken att de antingen uppvisar stark ingrupsfavoritism eller stark negativ syn på utgruppen så kan det vara så att de på en medveten eller omedveten nivå drar slutsatsen att för att upprätthålla sin självbild måste de korrigera både deras ingrupsfavoritism och deras negativa syn på utgruppen. Detta kan styrkas av resultatet att båda grupperna som utsattes för feedback i omgång två skattade arab positiv snabbare än vad de gjorde i omgång ett. Detsamma för skillnaden i svarstid gällande svensk positiv mellan omgång ett och omgång två. Feedbacken kan med andra ord påverkat personerna på fler nivåer än vad vi avsåg. Resultaten för detta är på intet sätt signifikant men det finns en liten skillnad.

När det gäller korrelationen mellan intern och extern motivation att kontrollera sin ingrupsfavoritism med resultaten under SPF-testet fann vi ingen statistisk signifikans. Detsamma gällde korrelationen mellan intern och extern motivation att kontrollera sina fördomar och resultaten på SPF-testet. Bar-Anan et.al (2009) nådde resultat som tydde på att skattningar avseende synen på olika etniska grupper korrelerade positivt med resultatet på SPF-testet.

Ännu en anledning till att vi inte uppnådde ett statistiskt signifikant resultat tror vi kan vara att den kognitiva belastningen för försökspersonerna är såpass stor att en märkbar korrigerings blir svår att genomföra. Till skillnad från Waelert et.al's (2010) undersökning så använde vi ett mätverktyg som försvårar medveten kontroll utav sin responstid. Ett bevis för detta är att deras forskning visade att

aktiv kontroll av sin responstid var väldigt enkelt att genomföra medans våra försöksdeltagare inte lyckades genomföra en sådan korrigerings. Visserligen fick inte deltagarna i vår undersökning tydliga anvisningar att kontrollera sin fördomsfullhet, däremot anser vi att en feedback som markerar tydlig bias torde ge tydligare tendenser i benägenhet att kontrollera sina resultat. Vi kan självfallet inte exkludera möjligheterna att våra försökspersoner inte tog testet seriöst, att de ens reflekterade över feedbacken eller valde att aktivt ignorera den. Detta var dock inget som nämndes under debriefingen.

En annan plausibel förklaring att vi inte nådde några signifikanta resultat tror vi kan vara att försökspersonerna efter genomfört test generellt sätt var motiverade att skatta sig som mindre favoriserande och mindre negativa mot sin utgrupp än de skulle varit om de fick genomföra enkäterna före SPF-testet. Det kan med andra ord vara så att deras tänkande gällande fördomar och fördomsfullt beteende väcktes, oberoende av feedback eller ingen feedback, när de fick göra SPF-testet. Aktivering utav tänkande kring fördomar under SPF-testet skulle alltså kunnat påverka deras skattningar

Även om vi inte fick någon statistiskt signifikant skillnad för de grupper som fick feedback mellan testomgång ett och två så fanns där en skillnad. Hade resultaten kunnat vara annorlunda om feedbacken var mer extrem, mer precis, mer omfattande, rikare på dimensioner m.m? En tydligare markering att försökspersonen är fördomsfull skulle visserligen kunnat få motsatt effekt då behovet att kontrollera blir så stort att det påverkar deltagaren negativt (Plant & Devine 2002). Men om man ändå ponerar att den varit lyckosam är det ändå fortfarande inte säkert att man skulle kunna reproducera Plant och Devines (2002) resultat där de påvisade att grad utav EMS och IMS hos försökspersonen stod i tydlig korrelation med densammes resultat på IAT-testet. I deras studie behölls enbart de 30 % i topp eller botten gällande hög eller låg motivation att kontrollera för sin fördomsfullhet (Hausman 2004). En person med hög intern motivation och låg extern var därmed tvungen att tillhöra både topp 30 % för hög intern motivation och de nedre 30 % gällande extern motivation att inte vara fördomsfull. Kanske hade vi kunnat nå resultat om vi gjorde feedbacken något allvarligare och hade en annan urvalsprocess gällande vilkas enkätsvar som skulle korreleras. Att vår studie, med SPF som mätverktyg gällande implicita fördomar, inte kunde återskapa Plant och Devines (2002) resultat kan till och med vara så enkelt att Wallaert et.al's resultat stämmer, IAT är helt enkelt inte ett valitt mätverktyg för implicita fördomar då kontrollmöjligheten är för stor. Skulle man vilja göra om vår undersökning anser vi att den borde göras om i en realistisk miljö. Testet är visserligen anpassat för laboratoriemiljö då det involverar ett datoriserat test och enkätundersökningar, men området det mäter (kontroll utav fördomar beroende på feedback och motivation) kan utan problem mätas i en realistisk miljö. Björklund et.al (opublicerat manuskript) visade med sin studie att social kontext står i tydlig relation till försökspersonernas reaktion och

vilja att kontrollera för biased responser. Då skillnaden mellan implicit och explicit fördomsaktivering är stor kan andra resultat måhända nås i en realistisk miljö.

När det gäller nivå utav extern motivation för att kontrollera ingrupsfavoritism samt utgruppsnegativitet utifrån aspekten social önskvärdhet mot försöksledarna så tror vi inte det har spelat någon roll under försökspersonernas SPF-test. Anonymiteten var enligt försöksdeltagarna god och de som sade att de försökte korrigera sade att det berodde på deras personliga övertygelse och självbild.

Under dataanalysen upptäcktes det att män och kvinnor reagerade olika under det implicita testet beroende på vilket kön personen på fotografiet hade. Före feedback fanns det en statistiskt signifikant skillnad mellan svenska män och svenska kvinnor gällande skattningen av arabiska män. Denna skillnad avtog dock efter feedback och det fanns inte längre någon större skillnad i hur snabbt svenska kvinnor skattade arabiska respektive svenska män. Att svenska kvinnor före feedback svarade snabbare på kategorin svensk man-positiv än arabisk man-positiv och snabbare på arabisk man-negativ än svensk man-negativ (se figur 5) tror vi kan bero på en omedveten rädsla för män tillhörande utgruppen. Skillnaden var så stor att utgruppskattningen arabisk man-negativ var snabbare än ingruppskattningen svensk man-positiv. Att rädsla för ett objekt kan påverka skattningar av detsamma är ett något som visats tidigare.(e.g. Navarette, Olssen, Ho, Mendes, Thomson och Sidanius (2009). Med utgångspunkt från den forskningen utförde Navarette, McDonald, Molina och Sidanius (2010) en studie som avsåg att undersöka skillnaden mellan män och kvinnors skattning på personer med utgångspunkt i deras kön och etnicitet. Slutsatsen som drogs var att kvinnor i högre utsträckning uppvisade negativitet mot män ur den etniska utgruppen i jämförelse med kvinnor i den etniska utgruppen. Detta tror man beror delvis på historiska fenomen såsom intergrupphostilitet och i vilken utsträckning man möter män av sin etniska ingrupp gentemot män av sin etniska utgrupp (Daly & Wilson 1997). Snarlik forskning betonar även att beroende på i vilken utsträckning en kvinna rent allmänt känner sig utsatt för hot om sexuellt tvång tydligt påverkar i vilken utsträckning hon uppvisar fördomsfullhet mot etniska och sociala utgrupper (Navarette Fessler Fleischman Geyer 2009).

Att svenska kvinnor i jämförelse med svenska män skattar män från utgruppen mer negativt upptäcktes explorativt och var inte en del utav våra hypoteser, det är dock något vi finner väldigt intressant och borde kunna utgöra en intressant grund för vidare forskning.

Möjligheten att försökspersonerna valde att försöka kontrollera responser gällande både ingruppen och utgruppen lika mycket oberoende av vilken feedback de gavs är även det något vi anser vara värt att forska vidare på. Är det så att påpekandet att man favoriserar sin ingrupp väcker samma affekt som påpekandet att man är negativ mot sin utgrupp, och står detta i relation till intern och/eller extern motivation för kontroll av ingrupsbias och utgruppsbias?

Referenser

- Akrami N. & Ekehammar B. (2005). The association between implicit and explicit prejudice: the moderating role of motivation to control prejudiced reactions. *Scandinavian Journal of Psychology*, 46, 361–366.
- Bar-Anan, Y., Nosek, B. A., & Vianello, M. (2009). The sorting paired features task a measure of association strengths. *Experimental Psychology*, 56, 329–343. doi: 10.1027/1618-3169.56.5.329
- Från Nelson(2002)* - Bodenhausen G.V, Schwarz N., Bless H. & Wanake M. (1995). Effects of atypical exemplars on racial beliefs: Enlightened racism or generalized appraisals? *Journal of experimental social psychology* 31, 48-63.
- Brewer M.B. (1991). The social self, on being the same and different at the same time. *Personality social psychology bulletin*, 17, no. 5 475-482. Doi: 10.1177/0146167291175001
- Brewer M.B. (1999). The psychology of prejudice: Ingroup love or outgroup hate? *Journal of Social Issues*, 55, 429-444. doi: 10.1111/0022-4537.00126
- Brown R. (2000). Social Identity Theory: past achievements, current problems and future challenges. *European Journal of Social Psychology*, 30, 745-778.
- Björklund F., Bäckström M., Jörgensen Ö. (opublicerat manuskript) In-group ratings are affected by who asks and how: Interactive effects of experimenter group-membership and response format, 1-24.
- Daly M. & Wilson M. (1997). Crime and Conflict: Homicide in Evolutionary Psychological Perspective, *Crime and Justice*, 22, 51-100.
- Dasgupta N. (2004). Implicit ingroup favoritism, outgroup favoritism, and their behavioral manifestations *Social Justice Research*, 17, no 2, 143-169. Doi: 0885-7466/04/0600-0143/0
- Dasgupta N. & Greenwald A.G. (2001). On the malleability of automatic attitudes: combating automatic prejudice with images of admired and disliked individuals. *Journal of personality and social psychology*, 81, no 5, 800-814. DOI: 10.1037//0022-3514.81.5.800
- Devine P.G. (1989). Stereotypes and prejudice: Their Automatic and controlled components. *Journal of personality and social psychology* 56, 5-18. doi: 10.1037/0022-3514.56.1.5
- Dovidio J., Kawakami K., Johnson C., Johnson B. & Howard A. (1997). On the nature of prejudice: Automatic and controlled processes. *Journal of experimental social psychology* 33, 510-540. Doi: 0022-1031/97
- Duckitt J., Birum I., Wagner C. & Plessis I. du. (2002). The psychological Bases of Ideology and prejudice: Testing a dual process model. *Journal of personality and social psychology*, 83, no1, 75-93. Doi: 10.1037//0022-3514.83.1.75
- Hendersson-King E.I. (1999). The impact of a passing reference on race on perceptions of out-group differentiation “If you’ve seen one...” *Group processes & intergroup relations* 2, no 4.

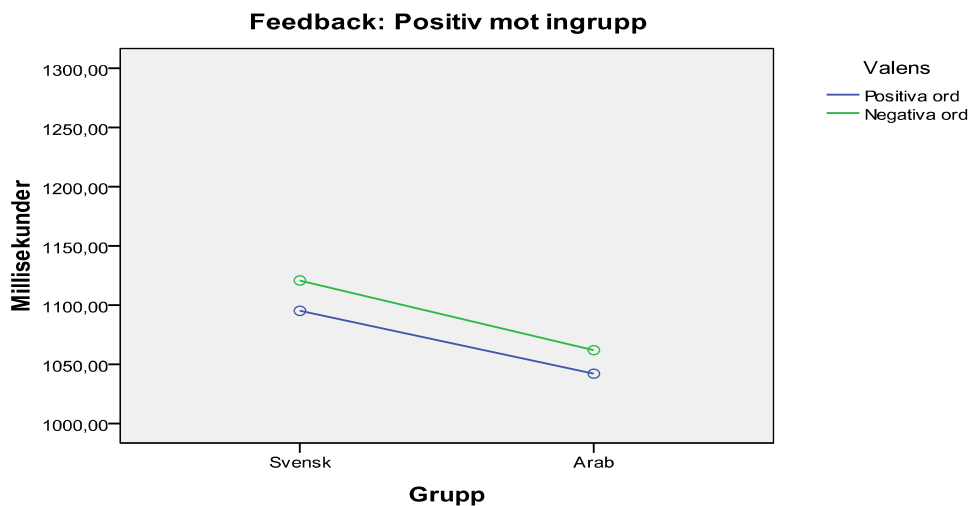
335-345. DOI: 10.1177/1368430299024002

- Greenwald A.G., McGhee D.E. & Schwartz J.L.K. (1998). Measuring individual differences in implicit cognition: The implicit association test. *Journal of personality and social psychology*, 74, no 6, 1464-1480. Doi: 0022-3514/98
- Greenwald A.G. & Banaji M.R. (1995). Implicit social cognition: Attitudes, self-esteem and stereotypes. *Psychological Review*, 102, no 1, 4-27. Doi: 0033-295X/95/
- Hewstone M., Rubin M., Willis H. (2002). Intergroup bias *Annual Reviews Psychology*, 53, 575–604.
- Hertel G. & Kell N.L. (2001). Priming in-group favoritism: The impact of normative scripts in the Minimal group paradigm. *Journal of experimental social psychology*, 37, 316-324. doi:10.1006/jesp.2000.1447
- Lowery B.S., Hardin C.D. & Sinclair (2001). Social influence effects on automatic racial prejudice. *Journal of personality and social psychology*, 81, no 5, 842-855. DOI: 10.1037//0022-3514.81.5.842
- Monteith M.J., Devine P.G., Zuwerink J.R. (1993.) Directed versus other-directed affect as a consequence of prejudice-related discrepancies. *Journal of Personality and Social Psychology*
- Navarrete D.C., Fessler D.M.T., Fleischman D.S., Geyer J. (2009). Race bias tracks conception risk across the menstrual cycle. *Psychological Science*, 20, no 6, 661-665.
- Navarrete D.C., McDonald M., Sidanius J, Molina L.E. (2010). Prejudice at the nexus of race and gender: An outgroup male target hypothesis. *Journal of personality and social psychology*, 98, no 6, 933-945 DOI: 10.1037/a0017931
- Nelson T.D. (2006). The psychology of prejudice, second edition. *Pearson Education, Inc.*
- Olson M.A. & Fazio R.H. (2003). Relations between implicit measures of prejudice: What are we measuring? *Psychological Science* 14, no 6, 636-639.
- Plant E.A., Devine P.G. (1998). Internal and external motivation to respond without prejudice. *Journal of personality and social psychology*, 75, no 3, 811-832.
- Plant E.A., Devine P.G., Amodie D.M., Harmon-Jones E., Vance S.L. (2002). The regulation of explicit and implicit race bias: The role of motivations to respond without prejudice *Journal of personality and social psychology*, 82, no 5, 835-848. Doi: 10.1037//0022-3514.82.5.835
- Pratto F., Sidanius J., Stallworth L.M., Malle B.F. (1994). Social Dominance Orientation: A personality variable predicting social and political attitudes. *Journal o personality and social psychology* 67, no 4, 741-763. Doi: 0022-3514/94
- Pratto F., Shih M. (2000). Social Dominance Orientation and group context in implicit group prejudice. *American Psychological Society*, 11, no 6, 515-518.
- Ryan R.M., Deci E.L. (2000). Self-Determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *The American Psychological Association Inc.* 55, no 1, 68-78, doi: 10.1037/110003-066X.55.1.68

- Reynolds K.J., Turner J.C., & Haslam A.S. (2000). When are we better than them and they worse than us? A closer look at social discrimination in positive and negative domains. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78, no.1 64-80. doi: 10.1037//0022-3514.78.1.64
- Ryan R.M. & Deci E.L. (2000). Self-Determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *the American Psychological Association, Inc*, 55, No.1, 66-78. doi: 10.1037/110003-066X.55.1.68
- Shermann J.W., Klein S.B., Laskey A., Wyer N.A. (1998). Intergroup bias in group judgement processes: The role of behavioral memories. *Journal of experimental social psychology* 34, 51-65. Doi: 0022-1031/98
- Från Nelson (2002)* - Taylor, S.E. & Crocker J. (1981). Schematic bases of social information processing. *Social Cognition: The ontorio symposium* Vol.1 89-134.
- Taylor S.E., Fiske S.T., Etofff, N.L., Ruderman A.J. (1978). Categorical and contextual bases of person memory and stereotyping. *Journal of personality and social psychology*. 31, no 7. 778-793 doi: 0022-3514/78/3607-0778
- Wallaert M., Ward A. & Mann T. (2010). Explicit control of implicit responses, simple directives can alter IAT performance *Social Psychology*, 41, no 3, 152-157. DOI: 10.1027/1864-9335/a000022
- Webster R.J., Saucier D.A. & Harris R.J. (2010). Before the measurement of prejudice, early psychological and sociological papers on prejudice. *Journal of the History of the Behavioral Sciences*, 46 no. 3, 300–313. Doi: 10.1002/jhbs.2044

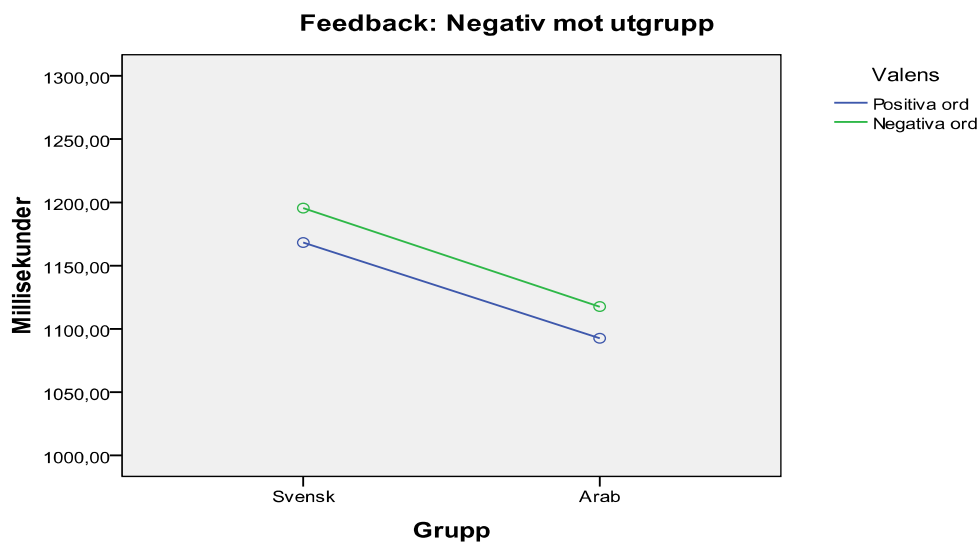
Appendix (A)

Försöksdeltagare som fått feedback positiv mot in grupp (session 1). Diagrammet visar på ingen interaktionseffekt.

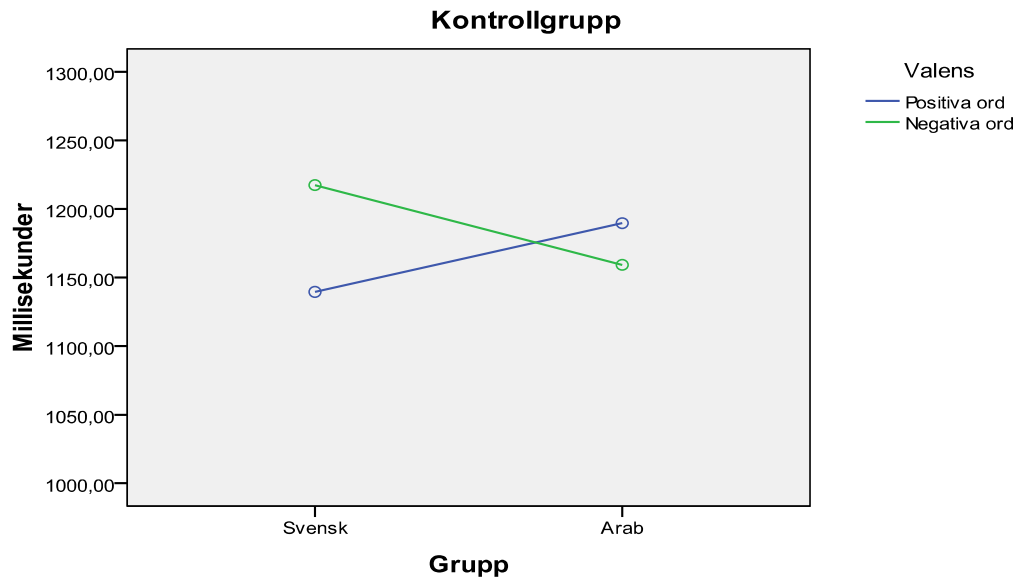
Appendix (B)

Försöksdeltagare som fått feedback negativ mot ut grupp (session 2). Diagrammet visar på ingen interaktionseffekt.

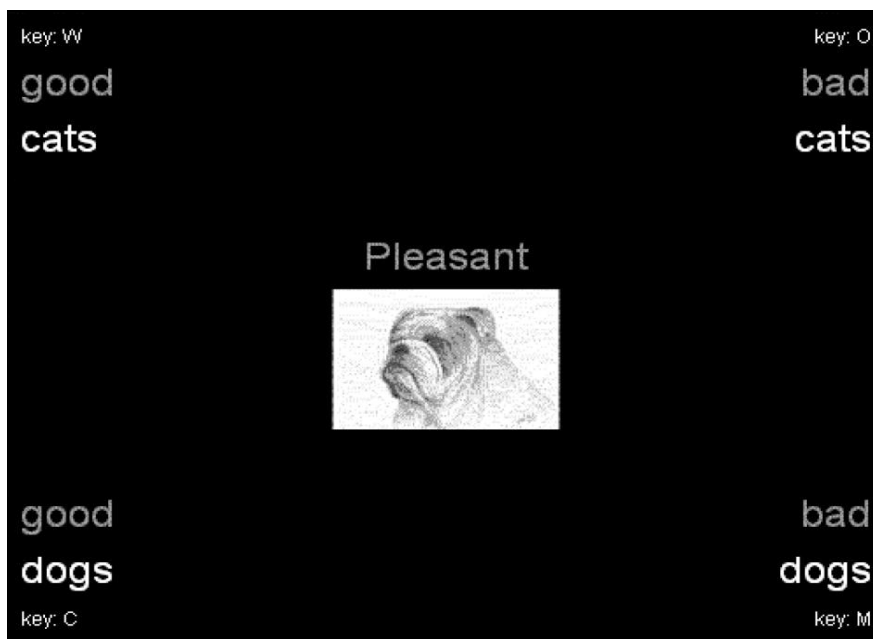

Appendix (C)

Försöksdeltagare från kontrollgruppen (session 3) Diagrammet visar en interaktionseffekt.

Appendix: Bild 1

BILAGA 1

Undersökningen ni nu ska delta i är en del utav vår kandidatuppsats i psykologi vid Lunds universitet.

Fullständiga instruktioner kommer att finnas tillgängliga före varje delmoment.

Fullständig anonymitet utlovas samt möjligheten att när som helst under experimentets gång avbryta och få sina resultat borttagna och makulerade.

Det är av yttersta vikt att ni svarar sanningsenligt på frågorna. Var inte oroliga för att svara ärligt, det är trots allt er personliga åsikt vi är ute efter.

Testet beräknas pågå under ca 30min och jag ber er att hålla mobiltelefoner avstängda samt i största mån iakttta tystnad under experimentets gång, allt för att inte störa de andra deltagarna.

Information kring era resultat kommer att ges efter det sista momentet samt en kortare förklaring. Efter genomfört experiment finns det även möjlighet att antingen direkt, eller via mail alternativt telefon kontakta oss i efterhand för att få vidare förklaring kring syfte och mål med studien.

Måns Nygren
Peter Hammarberg

Efter datorexperimentet kommer ni att få fylla i ett antal formulär, på första sidan kommer det finnas ytterliggare information ni måste fylla i, nämligen ert subjectnumber samt session number. Detta skall även fyllas i här:

Subjectnumber: _____

Sessionnumber: _____

Det är därför viktigt att ni sparar er individuella lapp och fyller i den informationen på platsen som kommer anges!

Kön: _____

Ålder: _____

Jag anser mig själv vara:

Etniskt svensk

Svensk medborgare med utländsk härkomst

BILAGA 2

Subjectnumber: _____

Sessionnumber: _____

Blir det fel vid ifyllnaden utav denna information så kan jag inte använda mig utav era resultat!

Var vänlig skatta er åsikt angående följande påståenden. Skalan fungerar enligt följande:

(-4) = Instämmer inte alls

(0) = Neutral, instämmer varken eller

(+4)= Instämmer fullständigt

1) Jag anser mig själv vara fördomsfull i mitt tänkande, dock ej i mitt agerande

-4   -3   -2   -1   0   +1   +2   +3   +4

2) Jag anser mig själv vara fördomsfull i både tänkande och agerande

-4   -3   -2   -1   0   +1   +2   +3   +4

3) Jag anser att mångkultur tillför samhället mer negativt än vad det tillför positivt

-4   -3   -2   -1   0   +1   +2   +3   +4

4) Jag blir ofta misstänksam när människor från en annan nationalitet tar kontakt med mig.

-4   -3   -2   -1   0   +1   +2   +3   +4

5) Jag sympatiserar mer med människor av min egen nationalitet än övriga

-4   -3   -2   -1   0   +1   +2   +3   +4

6) Jag sympatiserar mer med människor av min egen etnicitet än övriga

-4   -3   -2   -1   0   +1   +2   +3   +4

7) Jag ser inget negativt i att det är vanligt att etniskt svenska personer får förtur till jobb gentemot invandrare.

-4   -3   -2   -1   0   +1   +2   +3   +4

8) Jag anser att exempelvis ett landslag i fotboll främst bör bestå utav etniskt svenska spelare.

-4   -3   -2   -1   0   +1   +2   +3   +4

Var vänlig fyll i svaren på den angivna linjen. Svartalalternativen är 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 där:

1 motsvarar ”mycket *liten* utsträckning”

7 motsvarar ”mycket *hög* utsträckning”

- 1) I vilken utsträckning känner du dig svensk? ____
- 2) I vilken utsträckning känner du stark gemenskap med andra svenskar? ____
- 3) I vilken utsträckning känner du dig nöjd med att vara svensk? ____
- 4) Hur lik övriga svenskar anser du dig själv vara? ____
- 5) Hur viktigt är det för dig att vara svensk? ____
- 6) Hur mycket av din syn på Sverige delar du med andra svenskar? ____
- 7) När du hör någon som inte är svensk, kritisera det svenska folket, i vilken utsträckning känner du dig personligt kritiserad? ____

Var vänlig skatta er åsikt angående följande påståenden. Skalan fungerar enligt följande:

(-4) = Instämmer inte alls

(0) = Neutral, instämmer varken eller

(+4) = Instämmer fullständigt

1) När jag tänker på ”svenskt” eller ”Sverige” så är det främst i positiva ordalag

-4   -3   -2   -1   0   +1   +2   +3   +4

2) Jag är glad över att få bo i landet Sverige

-4   -3   -2   -1   0   +1   +2   +3   +4

3) Jag anser att det finns en form utav svensk mentalitet och den delar jag

-4   -3   -2   -1   0   +1   +2   +3   +4

4) När jag är utomlands så har jag inga problem med att berätta att jag är ifrån Sverige

-4   -3   -2   -1   0   +1   +2   +3   +4

5) Jag anser att Sverige har mycket gott att tillföra världen

-4   -3   -2   -1   0   +1   +2   +3   +4

6) Om jag skulle skriva ner saker om mig själv skulle jag definitivt nämna att jag var svensk.

-4   -3   -2   -1   0   +1   +2   +3   +4

Vilka utav följande påståenden har du positiv eller negativ känsla inför?

Bredvid varje påstående, skatta din uppfattning med skalan '1'till '7', detta representerar din nivå utav positiv eller negativ uppfattning. Skalan är uppdelad enligt följande: (1)-våldigt negativ, (2)-negativ, (3)-lite negativ, (4)-varken positiv eller negativ, (5)-lite positiv, (6)-positiv, och (7)-Våldigt positiv.

- 1) Alla grupper ska ges en lika chans i livet. ___
- 2) Det är nog bra att vissa grupper är överordnade och andra är underordnade. ___
- 3) Det är OK om vissa grupper får en bättre chans i livet än andra. ___
- 4) Det skulle vara bra om alla grupper var jämlika. ___
- 5) För att komma fram här i livet är det ibland nödvändigt att trampa på andra. ___
- 6) För att uppnå det man vill är det ibland nödvändigt att använda krafttag mot andra grupper. ___
- 7) Ibland måste man hålla vissa grupper sin plats. ___
- 8) Ingen grupp borde få dominera samhället. ___
- 9) Jämlikhet mellan olika grupper måste vara vårt ideal. ___
- 10) Om somliga grupper höll sig på sin plats skulle vi ha färre problem. ___
- 11) Underlägsna grupper ska hålla sig på sin plats. ___
- 12) Vi bör göra vad vi kan för att skapa jämlika villkor för olika grupper. ___
- 13) Vi bör sträva för att uppnå så mycket ekonomisk jämlikhet så möjligt. ___
- 14) Vi måste sträva efter att alla människor behandlas jämlikt. ___
- 15) Vi skulle ha färre problem om vi behandlade alla människor mer jämlikt. ___
- 16) Vissa grupper av människor är helt enkelt underlägsna andra. ___

Uppskatta i vilken utsträckning du håller med om följande påståenden.

Bredvid varje påstående, skatta din uppfattning med skalan '1' to '9', detta representerar din nivå utav positiv eller negativ uppfattning. Skalan är uppdelad enligt följande:

(1)-Håller *inte* alls med , (9)-håller med fullständigt

- 1) På grund av dagens normer om politisk korrekthet så försöker jag undvika att framstå som fördomsfull gentemot invandrare. ___
- 2) Jag försöker handla utan fördomar mot invandrare eftersom det är viktigt för mig. ___
- 1. Jag försöker dölja alla negativa tankar om invandrare för att slippa andras negativa reaktioner. ___
- 4) Enligt mina personliga värderingar så är fördomsfullhet mot invandrare OK. ___
- 5) Jag skulle oroa mig för att andra skulle bli arga på mig om jag uppträdde fördomsfullt mot invandrare. ___
- 6) På grund av min inre övertygelse är jag motiverad att vara utan fördomar mot invandrare. ___
- 7) Jag försöker undvika att verka fördomsfull mot invandrare för att slippa andras ogillande. ___
- 8) Enligt mina personliga värderingar så är användande av stereotyper om invandrare felaktigt. ___
- 9) Jag försöker handla på ett icke fördomsfullt sätt mot invandrare på grund av trycket från andra. ___
- 10) Att vara fördomsfri mot invandrare är en viktig del av min självbild. ___

Var vänlig skatta er åsikt angående följande påståenden. Skalan fungerar enligt följande:

(-4) = Instämmer inte alls

(0) = Neutral, instämmer varken eller

(+4)= Instämmer fullständigt

- 1) På grund av dagens mångkulturella samhälle så försöker jag undvika att inte agera favoriserande mot etniskt svenska personer.
-4.....-3.....-2.....-1.....0.....+1.....+2.....+3.....+4
- 2) Jag anser att det är viktigt att inte favorisera etniskt svenska personer.
-4.....-3.....-2.....-1.....0.....+1.....+2.....+3.....+4
- 3) Jag anser att dagens normer inte går ihop med att exempelvis sjunga nationalsången på skolavslutningen.
-4.....-3.....-2.....-1.....0.....+1.....+2.....+3.....+4
- 4) Att inte favorisera etniskt svenska personer är viktigt för min självbild.
-4.....-3.....-2.....-1.....0.....+1.....+2.....+3.....+4
- 5) Jag försöker att undvika att visa tydlig kärlek till Sverige för att undvika andras eventuella ogillande.
-4.....-3.....-2.....-1.....0.....+1.....+2.....+3.....+4
- 6) Med anledning av min fullständiga övertygelse i frågan så anser jag att favorisering utav etniskt svenska personer är fel.
-4.....-3.....-2.....-1.....0.....+1.....+2.....+3.....+4
- 7) Jag skulle känna att andra människor dömde mig om jag uppträdde favoriserande mot etniskt svenska personer.
-4.....-3.....-2.....-1.....0.....+1.....+2.....+3.....+4
- 8) Jag blir upprörd när jag ser att människor favoriserar etniskt svenska personer framför invandrare.
-4.....-3.....-2.....-1.....0.....+1.....+2.....+3.....+4

BILAGA 3

Var vänlig att läs detta efter avslutat experiment.

Informationen som gavs till er efter den första delen utav experimentet på datorn var fullständigt grundlös.

Redan när ni satte er och påbörjade experimentet så var ni tilldelade en viss grupp där grupp ett alltid fick informationen efter avslutat test att de hade en låg nivå utav fördomar, grupp två fick alltid informationen att de var väldigt fördomsfulla och grupp tre fick aldrig någon information alls.

Detta gjordes för att sedan i efterhand kunna mäta om ni valde att (medvetet eller omedvetet) i nästa omgång försöka korrigera era resultat utifrån den tilldelade informationen.

Skillnaden på era resultat kommer vi därefter att sätta i relation till era självskattningar och åsikter kring ämnet i fråga. Vårt mål är att se om det föreligger någon form utav samband mellan resultatet på experimentet och den självrapporterade informationen och vad det resultatet i så fall är och innebär.

Det är med andra ord av yttersta relevans att ni på intet sätt tar informationen som datorn gav er personligt, den är fullständigt grundlös och era svar har på intet sätt påverkat datorns ”bedömning” utav er!

Testet heter Sorting Paired Features Task (skapad av Bar-Anan, Nosek & Vianello 2009) och mäter implicita eller automatiska attityder. Resultaten beräknas genom att kolla på responstiden i de olika kategorierna. Desto närmare två begrepp är associerade med varandra, desto snabbare svarar man.

Detta test är utformat av amerikanska psykologer och har börjat användas flitigt utav forskare världen över.

Det grundar sig på IAT (Implicit Association Test), ett erkänt och frekvent mätverktyg av forskare för att mäta fördomar.

Vill ni göra IAT-testet i dess originalform och med andra varianter, exempelvis med kvinnor, andra nationaliteter m.m som stimuli och få ett konkret resultat samt se hur man ligger till gentemot andra personer världen över så finns allt detta på denna hemsida:

<http://implicit.harvard.edu/implicit/sweden/>

Där ges även möjlighet till att läsa mer om experimentet och forskning som bedrivs inom ämnet för den som är intresserad.

Har ni några fler frågor kan ni vända er till mig nu omgående alternativt kontakta oss på mail -

Måns Nygren - htx07mny@student.lu.se

Peter Hammarberg – psy09pha@student.lu.se

Tack för er medverkan!

Måns Nygren

Peter Hammarberg